

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 — „
Egy hónapra 1 — „
Egros szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:
Négy hasábos poszt sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetések alkalmán jutányos áron vételnek fel. Helyes-díj min-
den külön beiktatásért 30 kr.

Szervezkedjétek hajduk!

Debreczen, nov. 10.

«Ha szavaztam», sok ember ezt tartja» öt esztendőre eleget tettem annak, amit a hazától megkívánhat. Mármost aludhatok, mármost szendereghegek, megis érdemelem, hisz virrasztottam is, hisz fenyegetésektől sem riadtam vissza. Oh mi édes a pihenés! Aludjunk, aludjunk,» zengi a kényelmes patristák egész kórusa.

Oh te alvó ország, oh te alvó nép! Vulkánok forronganak lábaid alatt s te még hiszed, hogy a tölcsérbe dobott néhány kapa földeddel vissza leszel képes folytatni ama láva kitörést, mely felégeti a vetéseket, a fákat piros gyümölcsseivel, a nyájakat, községeket, az ország legszebb részét, az életet?...

Oh ne aludjatok hát, ne aludjatok el véreim, hanem legyetek készen bármily kitörésre, emeljétek gátakat, kezeitek összefogott munkájával emeljétek bástyává a sziklát magasra, magasra mindig magasabbra, hogy pusztulás lávája fejetek felett össze ne csaphasson, hogy a hajdukat is, kik századok óta éber őrei voltak a szabadságnak, alvásoközben ne lepje meg a legcsufosabb halál...

Mert tapasztalatokat, tanulságokat szerezhetettek eleget e lefolyt választási küzdelem alatt, bujálkodhattatok a fertelmekben undorodásig, mit a kormány-pártja kerületek szerte eleitek tált.

És balga az, ki még hinni meri, hogy az elvekért harcolhat így kormány! Basibuzokok kellett neki, akik mindenre szolgák s kiknek névsora egy Aidingerral kezdődik s Weisz Bertholdal végződik...

És vajon mégis tanultatok-e, midőn láttátok, hogy ellenetekre, sőt saját meggyőződésük ellenére is pápjaitokat — tisztelet a kivételnek — akiket tehát nem is a kormány, hanem ti fizettek a ti keserves filléritekből, hát hogy azokat is korteseiül szegődtette ama ködbe burkolt hatalom, melynek varjai már úgy tekintik szép Hungáriánk testét, mint valami holttestet. Éhes mind, osztozkodni akar mind, a ködbe burkolt hatalom falánk varjai.

Ne aludjatok hát kedves véreink, hanem gondoljatok ama fenyegetésekre, mikkel az urnától visszaakartak titeket tartani, tartásotok eszetekben ama hazug ígéreteket, mikkel az elvektől el akar-

tak tántorítani s számoljátok össze amaz elpazarolt bankókat, mikkel a lelkeiteket meg akarták vásárolni? S mindezt az elvek szent czégére alatt, hogy fentarhassanak, istápoljanak egy erőszakos kormányt, ki sajtól, ki zuz, ki igahuzó baromként tekint benneteket, ki a Hentzi-szobrát is ott őrizgeti, a nemzeti ereklyénél féltőbben, számotokra, de kinek szolgáléküése miatt szent fejedelmünk, nemes fejedelmünk Rákóczy Ferencz hamvai még ma is idegenben, idegen tenger partján, idegen hant alatt nyugodnak...

Oh te alvó nép, oh te alvó ország, beh nagy a türelmed, beh sok is a salak kebeledben, mely paizsként védi ama klikeket, mely piros bársony székeken ülve, finom szivar illatos, bibor bársony diványos klubb-szobákból rendelkezik javaid felett, hitegetvén téged, hogy alkotmányos őriződ pedig csak éhes varjak táplálója pedig csak szép Hunnia anyánk temetője!...

Vagy hát csak felejtsetek is el mindezt! De hogy ha van bennetek becsület érzés, tisztelet őseitek hamva, tettei iránt, ragaszkodás földjeitekhez, akkor álljatok már most egy szivvel-lélekkel össze, ne aludjatok ez öt év alatt sem, mert egy óriás kígyó hatalmával álltok szemben, melynél csak ama pillanatot kell megvigyázni midőn bendője megtelt, akkor agyon lehet csapni a kárhozatost, akkor hiába nagysága, hiába a többsége!

És ha valaki titeket mégis fenyeget, állítsátok azokat bátran a nyilvánosság elé, az ujságaitokban, pellengére, a kinek aranyos hegyeket ígérget, nevezétek azokat bátran hazugnak, mert sem mit sem adhatnak, mit nem a tietekből adnak, ne tartsatok tőle, hogy bármelyiket is a pirulás megölné. És ha a községeitekben, egyházaitoknál is, vagy bármely alkalomból választói jogotokat érvényesítitek, hát legyetek első sorban mindig a ti biztos embereitekre tekintettel, mert azt olyan többség, mint a Bánffy báró politikai basibuzokjai az már többé úgy sem az elvekért, boldogulásunkért harcol, hát azért ti is legalább semmiféle méz-mázos szavakra ne hallgassatok s bizalmi és más állásaitokba ne választatok be olyanokat, kiket a kormány elleneitekre korteseiül bármikor felhasználni, kik a rossz napokban úgy sem akarnak osztozkodni veletek, hanem fordulnak arra, merről a napsugár süt, merről már csörög az aranyeső...

Álljatok azért össze ti népek, ti vérszerint is atyafi hajduk! Szervez-

kedjétek! Alakuljatok egy érző testté s egy jóban, romban osztályon hazafiás magyar ligává s ha már tanulni akartok az ellenségtől, hát tanuljátok el tőle az egyetértést, összetartást. — Támogassátok egymást, támogassátok a ti embereiteket, úgy sem az elvek ellen harcolunk többé már, hanem a vaderőszak, egy elbizakodott többség ellen, de kinek a bakancsából, ha ti kiszedegetitek a szögeket, bizony-bizony előbb-utóbb hasra esik a politika jeges tükörén ez az óromba, idomtalan nagy óriás.

Szervezkedjétek hát, egyesítsétek hát erőiteket hajdu vérek! A kiméletnek nincs már többé értelme, vagy talán úgy hiszitek, hogy az Aidingerek egy-egy viczinálisa, egy-egy eldorádói kortes ígérete fátyol ama tatáros visszaélésekre, erőszakoskodásokra, nyomorgatásokra, miket az országgal napról-napra elkövetnek, miknek undorító mérgét ti is csak a közel multban érezhettétek? Vagy ha mégis így volna, akkor csak aludjatok, aludjatok véreim, felejtsetek el azt is, hogy miért küzdöttetek Bocskay, Rákóczy és Kossuth is? Akkor csak huzzatok pantallont, tegyetek köcsög kalapot, legyetek pipogya szolgák s éljétek szomorú dicsőségben, mint nemzeti érzelmeit, hagyományos elveit megtagadott nemzet. Ez osztrákság kiegészítő része ezred éveken át tovább, hanem előbb tagadjátok meg őseiteket, kik így hiába haltak és feledjétek el Kossuth Lajost!

Feledjétek, ha tudjátok!
Ifj. Móricz Pál.

Uj főispán. Fejérmegye főispánjává a volt főispán fivérét, báró Fátih Pált fogják kinevezni. A volt főispánt, báró Fátih Miklóst tudvalevőleg képviselővé választották a bodajki kerületben.

A viszontszolgálat. Az osztrákok nem sok időt hagynak hátra, hogy a magyar parlamentbe küldött megbízottak teljesítsék irányukban elvált kötelezettségeiket. — Az az osztrák katonaság és osztrák pénz, a mi a magyar választásoknál működött, nem sokáig akar kamatoztatlanul heverni. A Bánffy féle többségnek vissza kell adni százszoros kamataival együtt, természetesen a nemzet zsebéből. Az osztrák kormány egyik felhivatalosa, a Reichswehr már is megírja, hogy Bánffy ugyan ígértett tett a 35 százalékos kvótára, de ez már nem elég. Az osztrákok a magyar választások eredménye folytán többet várnak t. i. 43 százalékot. A mi évenként 15 millió forint többletet, tíz év alatt 150 millió forintot jelentene. Bánffyék természetesen a forma kedvéért fognak alkudozni és majd megállapodnak potom 80 vagy 100 millióban. Megér-e a nemzetnek ennyi összeget az a szerencse, hogy egy Bánffyt birhat kormányára élén, — a felett bizonyára egy kicsit gondolkodni érdemes.

Hermann Ottó „nyílt levele.”

Bizony Ákos urhoz, a miskolczi függetlenségi párt elnökéhez.

Tisztelt barátom!

A közpolgári sorba visszatérve, szembeállva a megélhetés rideg kérdésével, az eltökélés nehéz perczeiben is Állók kötelességemnek, mely összehangzik szívem tiszta érzetével: hátát mondom a miskolczi függetlenségi párt minden vezérlő férfiaknak, a párt minden hű választó polgárának, külön pedig Miskolcz város népe egyetemének, melynek tiszta függetlenségi érzületét letagadni lehetetlen, azért a lelkes hazafias magatartásért, amelyet a választási küzdelem során és minden oly fontos eseményen tanúsított.

En tiszta tudatában voltam annak, hogy ez idő szerint Miskolczon a függetlenségi eszme diadala az én nevem alatt lehetetlen.

Mélyreható, nagy reformok, a minők az egyházpolitikai törvények, a társadalom bizonyos, közvetlenül érdekelt rétegeire, izgató, sőt bontó hatást gyakorolnak s e hatás éle leginkább azok ellen fordul, a kik a reformokban a gyökeres alapra helyezkednek, mint helyezkedtem volt én.

Es lehetetlen volt a győzelem a kor egész irányzatánál fogva, mely az elvek tiszta harcra helyébe a pillanatnyi sikert, a k tartó küzdelem minden szerzett érdem helyébe az erőszakot s a pénz kerítő hatalmát tette: sőt attól sem rettent vissza, hogy a társadalom gerincéhez tartozó tanult, művelt főket a tisztviselőket erőszakkal lenyűgözze, a meggyőződés szabad nyilvánulásától elüsse, igy serelmet ejtsen az emberi méltóságon, melynek legfőbb föltétele a lelkiismeret szabadsága.

De ekkor Te — és mindazok, a kik veled és velem együtt azt a keserves küzdelmet végig vívtak — joggal kérdezheted én tőlem; miért állottam ki mégis a küzdelem terére, a midőn tudtam, hogy a győzelem lehetetlen — hát miért?

A felelet nagyon egyszerű: ti akartátok mondván, hogy csupán az én nevem alatt szállhatók a siker némi reményével sikra és — valljuk meg az igazat — mindnyájunkat az a vágy vezetett, hogy a legnehezebb viszonyok között ismerhessük meg azokat a férfiakat,

a kik minden kísértés, minden erőszak ellenére is, hajthatatlanul megállanak a függetlenség elve mellett; a kik így egy jobb jövő magvát, zálogát alkotják meg.

Azokat a férfiakat megismertük; a függetlenségi lobogó elhanyaglása mondja, hogy kisebbségben voltak!

Reményed nem tejesült; az, a melyet a választás előestéjén oly szavakkal fejeztél ki, hogy erős férfiak szemében megcsillant a könny — az a remény, hogy Miskolcz város választópolgárai között többségben van a meg nem kerithető, becsületes elem, hogy e többség tartja kezében a függetlenségi lobogót, a melyre ezuttal a város becsülete volt bízva.

En a bukás anyagi okait nem feszegetem, mert azokat számszerűen nem ismerem. Lelkiismeretem tiszta, mert én egyetlen egy fillérrel, egyetlen egy rábeszélő szóval, egyetlen egy látogatással sem állottam utat az igaz közvélemény megalakulásának — mindnyájan tudjátok.

De a Mamon — pusztító hatását látnom kellett: ott állott az előttem a függetlenségi tábor megrikult sorainak képében, sok — egykoron oly nyílt tekintetű szem tétova pillantásában!

Mindnyájunk bánata az a nagy erkölcsi romlás, mely bemarta magát az Avaz tövében is a társadalom egész rétegeibe.

Es a bánatok bánata az, hogy saját véreink voltak e romlás készleges eszközei.

Vajjon miért?

A közjóért ugyan nem, mert az erkölcsi romlás kizárja a közjó fogalmát.

En, tisztelt barátom, kert értem, A föl-eszmélő gyermek szemével láttam egykoron az alomnak odahintett szármát, a melyen a kardos és csatibotos falusi bocksoros nemesség hevert és a csapravert büros hordó mamorító levél hadakozott elve, embere mellett.

Nyers kornak, nyers ereje nyilatkozott meg ebben; nem bujkált, nem kerített, nem csuszott, nyílt, őszinte volt az a — főbeütésig is.

Am akkor Miskolcz nemes közpolgára már igen magas erkölcsi alapon állott. Sötét-kék, magyar ruházatában, tenyéryni széles ezüst dalmánylanczczal ékeskedve, józanon és büszkén gyakorolta alkotmányos jogait, és ennek a tiszteletreméltó, önértetes elemnek erős vállain emelkedett Miskolczon minden férfi, aki a haza közjáváért küzdve, nyomot

róvot, sőt a nemzet fejlődésének irányozásában történelmi tényezővé vált.

Ez a hatalmas, hazafias, talpig tisztességes, komoly és így magyar elem volt az — Miskolczon és a hazában — amelyről az 1848-iki örökfényű átalakulásnak oszlopos férfiai hitték, biztosra vették, hogy a felszabadult, az elmaradt elemekre reáhatva, megteremti az erkölcsileg ép, haladó magyar demokráciát.

Ez az elem állott helyt 1848—49-ben; ez vívta az elnyomatás szörnyű éveiben hazafias eltökéléssel azt a néma, fegyvertelen ellentálló harcot.

Es ez az elem emelte fel újból is Palóczy Lászlót, a midőn az ébredés kora bekövetkezett.

Ez a hatalmas elem vajjon hova tűnt? Barátom! Követte a nyomtalanul elveszett ezüst dalmánylanczot — utána sülyedt, kész prédájává vált a kufaroknak, a kiknek eljárása oly pokolian egyszerű, oly ősi osztrák, oly remekül Kolonits; igéje ez: tedd szegény nyé, hogy akármivé tehessed!

Ez a politika tette táborunkban a szemeket tétovázóvá; — majd mássá is teszi a jövőben, mert hiszen a tétova nézés még bizonyos szeméremről is tanuskodik.

En tisztelt barátom egy Szemerével szemben, az elvi harc terén, tisztességes fegyverrel elfogadom a bukást.

A név magyar történelmi név; van gyökere Borsodban és Miskolczon. A kor egyik bélyege pedig az, a mit boldogult barátom és fegyvertársam, Károlyi Gábor, »Herbert«-izmusnak nevezett volt el. A magyarságnak vele járó hajlama, hogy a fényes nevet kövesse, még akkor is, ha az öröklött, tehát nem szerzett fényű. A bukásban ennyi az értelem. — Részemről a fegyver tisztaságát nem vitathatja el senki; az ellenfélről tudom, hogy nyűg volt vetve a lelkiismeret szabadságára s hogy bizonyos szemek révedezésebe estek; ez utóbbiakról mondják, hogy révedeztek a »kijózanodástól.«

Ez a kijózanodás — Kossuth Lajos öreg kormányzóm szavával elve — »rettenetesen józan.«

Horváth Lajos barátom, kivel sohasem voltam egy táborban, de a kinek polgári érényét mindenkor készségesen elismertem és elismerem, a ki egykoron még azokon az erős, polgári vallakon emelkedett fel a törvényhozó

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

AZ ÉN THÉMÁM.

Dalra hangol eagem a tavasz nyílása.

A nyár virulása.

Hej, de még is, még is legkedvesebb thémám

Az ősz hervadása.

Mert az én szívemnek olyan megható az

Ha hervadást látok;

A mikor lankadtn hullatják a szirmuk

A tarka virágok.

A mikor a fáknak edes zöldje lombja

Bomladozni készül.

A mikor elsárgult lekaszált fűszálak

Látszanak a rétről.

Ezért a mély buért szeretem az ősz én

S fakaszt annyit dalra!

A tél már nem faj úgy már alszik a tájék

Mint ha meg vón halva.

Mert hisz a hulló hó betakarja lágyan.

A hervadt világot

És a csupasz fákra terít lassan—lassan

Szép fehér virágot.

De ősszel a tájnak mintha minden fája

Bánatot morogna,

Ha az ősz szellő hervasztóan rá fúj

Az ingó lombokra.

Ha már a kőös ürün, lomha lassu szárnnyal

Szétterül a tájon.

Talán azért, hogy e hervadás a szemnek

Annnyira ne fájon!

Ilyenkor a szívem át—át hasogatja

Valami mély bánat

S nem vigasztal az sem, hogy majd kikeletkor

Minden ujra támad!

En csak sírok, sírok, siratom az ősz

Hervadó világot.

Siratom bennük a kihűlő szerelmet,

Tűnő ifjúságot!

Krúszolyi Erzsike.

Átmenetek.

Első stadium.

Gizuczi pompás, aranyos baba.
Kis pufók képe van. Csipkés főkötője
mögül szeliden simul ki aranyszínű haja. Soha
sem sir, mindig mosolyog.

Arca hajnalpiros sugár sütkezézik, mi a
ráczippanó csóktól lesz pirosabb. Most a
papuska babusgatja karján a kicsi babát, a
kineset.

Mikor a harmadik szobába ér, elmaradt
tőle a feleség.

Hirtelen végigpillant, aztán csókkal tárja
le a kis szeméit.

— Szakasztott az anyja, — dörmögi édes

szeretettel. Aztán visszamegy a feleségéhez.
Csöndesen ölébe rakja a kis terhet.

No legyen most a tied egy kicsinyt.

Akkor meg a feleség megy végig a
szobán. Hirtelen végig pillant s friss csókkal
szerzi meg az apját.

— Szakasztott az apja, — merül el
boldogságában. Ez ragyog a boldogságtól. —
En még látom a boldog anyja feje körül az
arany holdat is, mivel a pktorok a szenteket
festik.

Második stadium.

Gizuci kibujt már a pólyából. Már ötször
kapott kriszkindit. Még mindég oly aranyos,
sőt talán aranyosabb. Csupa ész, csupa szel-
lem. Iskolába jár, aztan telerakja ott sok széppel
azt a kis okos fejét.

Ah! mily szép vonásai vannak.
— Nézd csak irását. Minő szabályos
vonások:

— Nézd a kicsi kacsoját. — Hogy el-
maszatolta magát a kis malacz. Csupa igyeke-
zethől.

Harmadik stadium.

Giziből Giza lesz.
Még jobban látszik, hogy a természet
mily bőkezűen bánt vele. Arany fűrtit bokáig
növesztette, kecses ujacskait a zongora billen-
tyűi nem görbitették el. Most már nem jár
esze gyermek játékon tehát nem mosolyog
akar kev akár nem. Homlokáról komoly
gondok nyernek kifejezést. Az utcán nem

eszkig — visszavonult. Ő tudja miért; tudhatom én is, de nem feszegetem.

Ez a férfiú mély nyomott róvott a szülővárosát fejlődésében, nyomot róvott a törvényhozásban s a mi az egésznek a koronája: beírta a képviselőiség tisztével a város és az ország tanácsában is.

Ez a férfiú méltó utódot kíván.

A függetlenség tábor zárt csatásorban várja a küzdelem percét — az ellentábor meg nyüzsög, lótfut, keres; vajjon mit?

Új férfiuban a kijózanodott új irányt. És az eredmény?

A budapesti bankár!

A nemzet koszorús lantosa, ki minden idegszával Borsodmegye és Miskolcz városa földjében gyökerezik, oly üdvözlét mond a bankárnak — ki akkor látta életében először a várost, — a minővel — hajh, egykoron! — a Kossuth Lajosokot fogadták a magyarság municipiumai; és ékes szólásával kiállítja a megye és a város részére azt, a mit latin így nevezett: »pupertalis testimonium!«

Nincs Borsodnak, nincs Miskolcznak egyetlen egy érdemes férfija!!!

Kiállítja ezt a szégyenletes okmányt oly férfiúval szemben, a kinek nyomait hiába keresné a magyarság közéletében, t. i. oly értelemben, a minőknek a Palócziai, Szemerék, Horváthok nyomait vesszük.

En a lantos szavainak jóhiszeműségét nem vonom, mert nem is vonhatom kétségbe, csak azt sajnálom, hogy azok után nyomban megnyilatkozott a kijózanodott új irány: a polgári erény és szerzett érdem helyett a — pénzés zrak, mely azt harsogta: »quos ego!« És győzött!

Tisztelt barátom! ez a helyzet kétségbevitte látszik; de csak látszik: vannak még hű, megingathatatlan magyarjaink. En megállok a mellett, hogy elkövetkezik még az a nap, a melyen az igazság és a becsület, a mely ma félrevonult, fölküzd magát a föl-színre és övé lesz a vezérlés.

En meg nem érzem, de ugy lesz!

Fogadd és add át ügyünk minden igaz emberének szívből fakadó közöntésemet.

Hermann Ottó.

bámul el csacska módjára, figyelmes előzőkeny, de ritkán derül ki arca; dukál is. Most jár táncziskolába és ott a zsendülő szíveket idő előtti lángra gyújtogatja. A helyi érdekű Petrárkak hozzá énekelnek, mindez eszébe jut, mikor fiatal szívének kedélye kitörni akarna. Megfigyelmezi a modern lányok nevelészetit fegyelmével.

Nem akarhatja, hogy kiváló nevelésének rovására legyen jökevdű.

Ide-oda hosszú ruhát ölt, agyában felöltik a pre-umtiv bálkirálynőnek, mikor igazánci királynő lesz valóságos udvartartással, a helyi garnizon délczeg tisztjei szolgáltatják a testőrséget, a törvényszék czvikkeres hivatalnokai a diplomáciát, Gizuska elmosolyog: zsarnok lesz gondolja. Mert azt akarja, hogy megirigyeljek.

Na de azért még gyermek a kinek lesütött szemekkel kell iskolába mennie.

Negyedik stadium.

Ah! a legszebb stadium, Gizuzci már nem Giza, de Gizella nagysám. Két hónap óta a nevelését is odahagyta s a hosszú ruha megszerezte a nagy leányok prestigejét részére. Szobájában legnagyobb kedvelője az ablaknak, hamiskásan tud kacagni, de legnagyobb mulatsága dévajkogni a firtlis urak áradozó bókjain.

— Gizi pompás gyerek mondja a mama a papának.

— Gizi talentum.

— Öröme életünknek.

— Oh! kedves, mennyire ismered!

— Ok! piczi czukros, lehet-e más a te leányod?

Borongós mese.

A hulló falevelek gyá-zindulójánál utra keltek a fecskék egy melegebb és egy illatosabb haza felé. Fájó volt az elválás keserve egy itt rekedt sima tollu, borongós hangulatu fecskének. Neki itt melegen tollazott, jól bélelt batátságos kis fészke volt; ő abban habár dideregve is, kitelelt volna jól, mert a ház lakói az eresz alatti »albérlőt« tejből, vajból fűrésztöltték; tetszett a gondos kis házi lánynak a hűen ragaszkodó fecske madár.

A kis házi lány, gyöngéden gondolt egy érzékeny szívű ifjura és az, mikor a természet elmulásáról panaszkodott, mindég beleszólt az eresz alól az itt rekedt fecske, eleven csicsergésével az örökös tavasz ábrándjait hozta meg.

Még élt a virágos csoportok néhány őszi rózsája, de még a piros szegfű is daczolt a rüpkösködő őszi szellel. Hát a mulandóság feletti keservet eléggé igyekezett édesítgetni a kis kert kintartása, a fecske csicsergése, aztán valami még: az édes, boldogító szerelem. Az előtörő könyvet felszaritotta a kis leány égő szemsugára és életet adott angyali szerelmével ifju szíve dobogásának is, hogy az dicsőségesen vihessé diadalra, a szent, magasztos láng tüzét.

A sejtelmes, hűvös őszi alkonyatok összehozták őket a barátságos, meleg kis rózsaszín szalonban és a menyországi idyllikus pásztor órák rejtegetett üdvét, csak a lehanyatló nap volna képes tanusítani.

Nem tudták, hogy szeretik egymást, de érezték az összetartozás szükségességét, hiszen két egyformán dobogó szív delejes vonzerőt produkál folyton, mely felett a természeti erők nem képesek dominálni. Az ifjuság virágzása, a boldog vonzalom üdve poétikusá tették álmaikat.

Az élet maga nem termett gondokat, a küzdelem viharában rózsaszirmok szálkóztak,

Azt sem mondhatnók, hogy a kardcsörgést unja. De nem ám!

S hogy törnek kegyéért a férfiak. Hogy teszi a két barátot ellenségé, ha történetesen a másikkal többet »foglalkozott.«

Szép dolog ez a nagy leányi élet. Minden szép leány maga csinálhat regényt, ha akar.

Béla az odaadó Béla regények hordogatása mellett mindent megtesz, hogy regényes kérelme valóságra váljék, de Gizella nagysám lehüti a vallomást bátor szerelme, a ki aztán másnak hordogatja a regényeket s Béla nézve a házasetlet regénye következik, de mással.

Minden csatában kell lenni legyőzöttnek. — Nehéz önmagának is bevallani, de kénytelen vele, hogy ennek a csatának ő legyőzöttje.

Bélát a boggy szeretni is lehet! Aztán parti határozott parti.

Az udvar pedig gyérül a hálót hiába, veti ki, a zsákmany menekül.

A nyár melege belevesz az őszi hűvös éjszakaiba.

Ötödik stadium.

Gizella még mindig szépség. Szerepel mindenütt s bálkirálynő. Az idő lekoptatja ábrándjait.

A platonikus szerelem délibábos költői agyrém, melyről beszélhetnek ők is, de nem tudja senki hinni.

Nem hiszem, nem hiszem! — toppant lábával, midőn előtte két egy egy szerelmes pár önfelédten, egymáshoz simulva boldogan sétálnak.

az ébredés ideje balsamos illata volt, a hasadó hajnalnak.

Mikor a mogorva őszi felhők között kikandikált egyszer egy hevesen süttő fénynyaláb, már tudták ők, hogy szívük egygyé forrott és ott nincs mit keressen a kétkedés semmi árnyéka.

Ez az előtörő fénynyaláb nem birt ellentálatni egy terjengő mogorva felhőnek, ráborult hideg leplevel és ellepte a sugarak hevéit. Állandó boru nehezedett a tájra; sűrű, vastag köd rojtozza a sárguló hegygírczeket. Kihalt egészen a táj már, még a sáppadt levelek sem integetnek az ágak hegyéről. A folyó parti fűzes fakadó levegőjével, kietlen elhagyatottságról panaszkodik, a pirosuló vadszőlő indája csüggetegen hajtja le kacscsait. A virágokra ráborult az őszi fekete fátyola, nincsen élet már odakinn.

Az itthon maradt fecskét gondosan fűrésztli tejből vajból az édes gondos kis leány, de már nem csicsereg többé az a fecske sem többé tavaszról, mert erőt vett hangulatán a borongás, nő meg egy ifju keserves sóhajai és könnyel telt szeme panaszkodik a terjengő felhőre, mely elzárta a verőfény megnyilatkozását...

A hulló falevelek azért nem képesek eltemetni a tiszta — forró és igaz szerelemet...

Ujdonságok.

* Megyei központi választmányi ülés.

Hajduvármegyei központi választmánya Rásó Gyula kir. tanácsos alispán elnöklete alatt a vármegyei háza nagy termében délelőtt 9 órakor ülést tartott, a melyben a megye választókerületeiből beérkezett választási jegyzőkönyveket felülvizsgálták s azokat jelentés kíséretében, melyben a megajtott választások eredményét konstataáltak, a belügyminiszterhez terjesztették fel.

Nem hiszem! nem hiszem! Ezek is sétálnak

Hatodik stadium.

Gizella nagysám ma felette bosszus. Alaposan ügyel a tükörbe és a szép kék szeme alján finom bőrén szarkalábu ránczok mutatkoznak.

S fésülés közben egy ezüst hajszálat tép ki.

Szive elszorul.

Kitekint az udvarra a Béla gyermekei jöttek át a szomszédból. Emlékei föltámadnak. Az a pufók gyerek, a legnagyobb fia csodálatos módon hasonlít az ő hűségos regényhordozójához.

Keserű emlékek tolokodnak fel.

Botor voltam, nagyon botor.

Mély, szomorú gondolatai közben jobban és jobban bosszantja a fe tőrő gyermek zsvaj. Dühötől reszketve szakítja föl az ablaktáblát, az ajka vonaglik a szeme cikázik.

— Elhordjátok magatokat!

És megszólal az ő regényhordójának kicsinyített kiadása:

— Ne haragudjék néni.

Néni! Néni! Ostoba kölyök! S attól a pillanattól az embergyűlölő melancholia uralmába veszi a lelkét.

Következik.

Hetedik stadium.

Egy világot gyűlölő vén kisasszony,

Verner László

* **Politikai afférek.** S i m a Ferencnek még eddig elintézetlenek afférei. Vasárnap d. e. azonban már elküldte segédeit Várady Károlyt és Falussy Árpádot, Olay Lajos segédeit Komjáthy Bélához és Tóth Jánoshoz, A négy megbízott össze is ült a tanácskozársra, de végleges eredményt nem tudtak hozni, mert Olay segédei becsületbírósság összehívását akarták, Sima több rendbeli elintézetlen ügye miatt. Így azután függőben maradnak Sima többi provokációi is, nevezetesen a Kossuth Ferenc, Hentaller Lajos orsz. képviselők és Burg Dénes ellen szándékolt kihívásai.

* **A beteg Hajduvármegye.** Dr. L o s o n c z y Álmós megyei tiszti főorvos Hajduvármegye tegnapi közigazgatási bizottsági ülésén jelentette, hogy a megyében a múlt hó folyamán a közegészségi állapotok elég kedvezőek voltak ugyan, azonban a szeptember hónapoz használtva, v i s z a e s é s t a h o n a p o z h a t ó A hevenyfertőző kórok szaporodtak, valamint a legzószervek lobos és hurutos bántalmái is. Leggyakoribb halál-okként szerepeltek a hasi hagymáz és vérhas a gyomor és bélhurut, veleszületett gyengeség a görcsök, véres agyuta. A hevenyfertőző kórok közül a roncsoló toroklob, vörheny, kanyaró, hasi hagymáz, vérhas Egyek, Nánás, Tetétlen, H-Hadház, P-Ladány, Teglás, B-Ujváros. Dorog, Bözörmény, Kaba községekben járvány-szerűleg léptek fel. A közigazgatási bizottság elé terjesztett jelentésében említi még a fő-orvos, hogy a múlt hó folyamán, balesetek, öngyilkosságok és az erőszakos halálmek is nagyobb számmal fordultak elő. Baleset folytán két gyermek halt el. Egy két éves gyermek Csegén a szekérről leesett, egy 13 hónapos gyermek pedig a böleső madzagával fullasztotta meg magát. Három önakasztás is volt. Szoboszlón egy 13 éves tanonc a bün-tetéstől való felteben, Nadudvaron egy aggasztyán és Kabán egy iszákos ember akasztotta fel magát. H-Bözörményben két embert ütöttek agyon. Vesztett eb 4 garazdalkodott, 3 B. Ujvároson, 1 pedig V-Péresen, Született a múlt hó folyamán a vármegye területén 665 egyén, e közül halvaszületett 24, elhalt 422, szaporulat tehát 259.

* **Révész Bálint siremléke** ügyében egy egyházkerületi küldöttség főkereste Tóth András debreczeni szobrászt, kit megbízták a siremlék tervezésével. A bizottság tagjai több oldalról kifogásolván a tervezetet, azzal bízták meg a tervezőt, hogy két hét alatt csináljon új tervezetet.

* **Az alispán jelentése.** R á s ó Gyula kir. tan. alispán a múlt hóról szóló jelentésében a közigazgatási bizottságnak a következőket jelentette: a közbiztonsági viszonyok a megye területén teljesen jók voltak. A hasznos házi állatok egészségi állapota nem volt jó. A sertésvész még nagyobb mértékben lépett fel. Egyedül Csegén szűnt meg. A száj és körömfajás járvány-szerűleg uralkodik. — P. Ladány, Szovát és H. Hadház községekben megszűnt. Övintézkedések megtétek. A fegyelmi ügyek mibenállásáról jelent még az alispán, melyeket azonban személyes természetüknel fogva nem közölünk.

* **Csokonai-körből.** A Csokonai-körnek vegre sikerült állandó helyiséget szereznie az ülések megtartására és a Csokonai relikviák elhelyeztetésére a kereskedelmi akadémi pa-

lotájában, hol is egy tágas szobát a kereskedő társulat átengedett a körnek. Legnagyobb valószínűség szerint, jövőben a felolvasó estélyeket is a kereskedelmi akadémia disztermében tartják meg. — A helyiség bebutorozásával K o m l ó s s y Artbur, D o b i e c z k i Sandort és dr. B e n e d e k János titkárt bízták meg A felolvasó estélyek sorozatát nov. 17-én — kedden — Csokonai születése napján kezdik meg vacsorával s esetleg táncz-czal egybekötött diszülésszel. K o m j á t h Á János szinigazgatót fölkéri, hogy azon a héten a népelőadást, tekintettel a felolvasóülések közönségére, amely a rendes színházi közönségből toborza hivat, kivételesen kedden tartsa meg.

* **Uj fogorvos.** Városunk derék orvos kara a legközelebbi napokban újra egy kitűnő ifju, de már is nagy gyakorlottsággal bíró taggal fog szaporodni. Dr. T e s y József egyetemes orvostudor, a hasonnevű hírnevez pestmegyei orvos jeles fia, az áldott emlékezetű É r t s e y Dániel unokája, a kit városnk legelső családjaihoz közeli rokoni kötelékek fűznek, a jövő hét folyamán városunkban fog letelepedni s fogorvosi műtermet nyit a Piacz és Széchenyi utcán sarkán levő Podmaniczky palotában, Geréby Fülöp üzlete fölött, a Királyi Tabla volt hivatali helyiségében. A fiatal orvos akinek már 8 éves praxis van a háta megett, most tért haza külföldi tanulmányjáról, amelyen Európa legelső fogorvosainak oldalán szerzett magának k i v á l ó gyakorlati ügyeséget. Rendelő szobája a legmodernebb igényeket kielégítő komforttal és a legelső angol házakból eredő műszerekkel van felszerelve. A szenvedő emberiség figyelmét jó lélekkel hívjuk fel az új fogorvosra.

* **Felolvasó estély a főiskolában.** A magyar irodalmi önképző társulat, mint tudósítónktól értesüünk, még e hónap folyamán felolvasó estélyt rendez. Az estély tiszta jövedelme az egyet heti lapjának a »Heti Köz-lönynek«, a melynek már XXXIX. évfolyama jelenik meg, nyomtatási költségei fedezésére fog fordítani. Részletes műsorról még nem szolgálhatunk, de annyit jelezhetünk, hogy a főiskolai kántus duókkal az egyet tagjai pedig komoly es vig szavakokkal, zene számokkal és felolvasásokkal fogja az estély sikerét biztosítani. Erre az érdekesnek ígérkőz estélyre már most is felhívjuk olvasóink figyelmét.

* **A kir. tanfelügyelő jelentése.** — E ö t v ö s K. Lajos kir. tanfelügyelő tegnap a megyei közigazgatási bizottság elé terjesztett jelentésében jelenti, hogy múlt havi ténykedése a statisztikai adatok és a beiratkozások kimutatására terjeszkedett ki, melynek szomorú eredménye az, hogy ujabban a népi-köfalak elégtelenségéről, tanterem és a tanerő hiányokról kell panaszkodnia és arról, hogy daczára a létező állapotoknak a községek meg sem akarnak semmit sem tenni az iskolák szaporítására. A közigazgatási bizottság egyszerűen tudomásul vette a tanfelügyelő jelentését.

* **Az első fagy.** A pompázó szép, verőfényes őszi napokat pár napi keserű csepergés elbucsuztatta s egy csillagos egü éjszakan egészen váratlanul megérkezett az első fagy-nak kötekedő hideg lehe. Előkerültek a téli kabátok, meggyorsultak a jövő menő emberek a járásban és fájdalmasabb lett az inségesek sóhajtása. A virágos kertekre, fehér, fagyos

dér telepedett le; elfojtotta kinyitva levő rózsák illuzorius illatát. Hidegről panaszkodnak az emberek, de mégis kedves, poetikus a befűtött szobák költészete. A vidáman doromboló kályha világánál édesen fakad a szívek vágya, igéző egy pár szép ábrándító varazsa. Aztán a zizegő, hideg éjszakan, meleg tükör alatt csomó reménynyel, illatos, — boldogító ábránddal édesek az álmok, vigasztalók az őszi haldoklás után. Azért ti fiatalok, leljetek fel az élet poézisét az ideális szerelenben, ott a pattogó kályha világánál most, mert az ifju szívekben télen is nyílik a virág.

* **Az adózó vármegye.** Az adóprás működéséről S z u n y o g h Sandor kir. pénzügyigazgató a következőket jelentette Hajduvármegye közigazgatási bizottságának: befolyt a megye területéről egyenes adóban 87112 frt 78 kr., hadmentességi díjban 3085 frt 51 kr., helyegjövődékben 17166 frt 16 kr., jogilletékben 8407 frt 55 kr., díjjövődékben 109 frt 85 kr., dohányjövődékben Debreczen város fogyasztását is beleértve 64224 frt 34 kr., határvám jövődékben az egész vámkörzet területéről 6354 frt 86 kr., fogyasztási és italadódán 14070 frt 25 kr.

* **Katalin táncmulatság.** Az iparos ifjuság önképző egylete e hó 22-én, a »Bika« szálloda disztermében zártkörű »Katalin« táncmulatságot rendez. A vigalmi bizottág vasárnap delután tartá ide vonatkozólag első összejövetelét, melyen a szükséges intézkedések megtétek.

* **Megszűnt sertésvész.** Mint a mezőrendörkapitányságot értesítik Földesen a sertésvész megszűnt, melynel fogva a község a zár alól feoldatott.

* **Hajduvármegye viriliseinek névsora** A megyei állandó bíráló választmány tegnap delután ült össze gróf D e g e n f e l d József főispán elnöklete alatt hogy Hajduvármegye viriliseinek névsorai a jövő évre teljesen megállapítsa, és illetve hogy eldöntse az időközben beérkezett három fellebbezést. A névsorba a három fellebbező belevétetvén az a jövő évr. teljesen készlett.

* **Iskolaszéki ülés.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácsstermében 1896-k évi nov. hó 11-ik napján d. u. 4 órakor az ev. ref. egyház iskolaszéke ülést tart. Targy: folyó ügyek.

* **Sertések szállítása Budapestre.** A mezőrendörkapitányság közhírré teszi a földmive esügyi m. kir. miniszternek azoa rendeletét, a mely szerint le nem zárt területekről ha-ított körmü állatoknak Budapestre labon való szállítása csak azon esetben van megengedve, ha azok állatorvos által már előzetesen megvizsgáltattak. Lezárt területekről pedig a felhajtás semmi körülmények között sem engedetik meg.

* **Karczag és P. Ladány zár alatt.** A ragadós száj és körömfajás betegség legujabbau Karczagon és Püspök Ladányon lépett fel járvány-szerűleg, melynel fogva ezen városok szigorú zár alá vétettek.

* **Földi János emléke.** Hajdu-Hadház lelkes közönsége díszes márványoszlopot emeltet Földi János, a múlt század végén működött híres orvos, természettudós és író, Csokonai kortársa és barátja, a debreczeni kör egyik legkiválóbb tagja sirja fölé s egyuttal emléktáblával jelöli meg azt a házat, a melyben a magyar irodalomnak emez egyik érdemes uttörője élete utolsó éveit töltötte. A hadháziak e bónapban akarják megtartani a Földi-ünnepélyt, a melynek rendezésére segítségül a debreczeni Csokonai-kört is felkérték. A kör választmánya készéggel elválalta a közreműködést. Tegnap este tartott ülésében mint levelezőnk írja — elhatározta, hogy

sugarat lövelek a dörmögő szunyog felé, miközben agyam azon beszéd foglalkoztatja, — melylyel óráján ott unatkozott szegény öreg professzorom, hogy: »égi háboru idején tested mozgásával ne hajts szelet, mert a megtrikult levegő helyét a villám könnyen lakhelyéül foglalndja!... S nem csaptam kezemmel a szunyog után!... Miért?.. Mert öreg professzoromnak engedelmességgel t rtozom!

... Az eső még folyton esik. A szoba egyik szögletében Náci javában horkol! S csak én nem tudok aludni?! Miért? Mert a szunyog én-két Náci óriási horkolása hallhatatlanná teszi!

Ej! ez türehetetlen! Szólok Náciznak!... »Egi háboru idején tested mozgásával ne hajtszelet!... stb. Fejemre ráhuztam a takarót s halkan mondogattam Náciznak:

Elég a horkolásból! Ne feküdj hanyat! Halod? Elég a horkolásból, fordulj más oldalra!... Ezt fujtam neki soká, nagyon soká egyszer csak sem a horkolás, sem a szunyog...

— Miért?

— Mert elaludtam!...

... »Kakuk, kakuk, kakuk«...

Istentelen régi divatja, te rongy idő-jelző!

— Három órad elkakukolásával etkergetted álmaid!...

... Az eső még folyton esik!.. De ha! mintha vernék ablakom!?

— Ki az? szóltam bátorsággal.. Jaj!.. »Egi háboru idején tested mozgásával... és tapogatni kezdtem hirtelen lecsukódó — számat. Semmi baj!

Az ablakon erősebb kopogás Várj! gondolám, egi háboru után majd...

De... ha!... mintha megállott volna az eső! Most tehát beszélhetek!

Ki az?.. Ablakom függönyét félre huztam, de csak annyira, hol szememnek egy reszkető sugara kiferhetett... Ismeretlen alak!

— Szólj, ki vagy s ajtót nyitok!

— Nem ellenség s bebocsátásom után feleletet adok! szólt az ismeretlen.

Homlokom izzadni kezdett s lábom nem a félelemtől, — de testem sulya alatt ingadozni kezdett. Hisz van ugy az ember!

— Náci! had abba' fűlsértő hangszered s ugorj talpra! Nem azért mintha félnék, de... halod...?

— Na mi a, mi a?.. jó.. jó! — mondá Náci erősen behunyva szemét s egyet fordult a fal felé. Olyan helyzetbe jutott, a miyenben volt, csak hogy fal felé fordulva.

— Nyisd hát! szóltak kívülről.

— Nyitom, nyitom... Náci! Náci!... Semmi felelet!

— Jaj! Náci! nem szólsz?

— Nem! — Ezt is magamnak kellett feleletül adnom.

— Nem lelem a kulcsot! kiálték az ismeretlennek. Ajtó nincs sehol s punktum! És vissza feküdtem agyamba s lábam erősen csufolta a kocsnyát. — Hisz van ugy az ember!

Erre egy hatalmas recseszenés s kapunk oldalba volt rugva. De már erre felkeltem agyamból s neki feküdtem hátammal az ajtónak — hisz mondják, ugy is sokat kiállott — és nyomtam hatalmasan, nem mintha féltem volna, de látni akartam, hogy ki az erősebb! Hisz van ugy az ember!

Alfó felőráig taszitottam minden erőmmel s győztem! Az erősebb én voltam. Győzelem ittasan döltem vissza agyamba.

A takaró kisebbedet, mert testem nem tudtam alaposan körülhalózni. S szinte agyam is szűkebbnek tetszett. Mindegy! elaludtam. Fgyszer csak hatalmas rugás... s oldalba voltam rugva. — De ez már nem marad annyiban!

— Náci! Náci! segítség... gyilkolási szándék... veszedelem... kérlek ne hagyj!

— Lajos! Lajos! ne engedj... jaj! nézd össze! vagyok karmolva... itt van mellettem... az ágyban... és ő még ordít! Ki az a Náci!? he! S ezek után egy hatalmas ütés, nyomaték gyanánt.

— Lajos? Halod Náci, Lajos! kiabál! Ki az a Lajos? he! S ezzel rá ütöttem az erősebb hangsúly kedvéért.

Nem maradt annyiban! Ágyamból hirtelen kiugorva, lámpát gyujtot. Reám nézett! Én meg ő reá.

— Ki ön? kérdé bámulva.

— Én körülnézek s egyet fordult velem a világ s kin voltam az utcán. A friss levegő életre hozott.

— Ah! tehát három házzal odább.

Igen, odább s otthon vagyok. Az utca sáros, a csillagok tűnni kezdenek. Négyóra!

— Náci! te vagy? erősen szemügyre vettem az ágyban fekvő alakot.

— Igen! Te ugyan jókor botorkalsz elő!

— Sebjaj! sebjaj! Hisz van ugy az ember!

— Kamarás! kamarás!

Nem felel, már ismét alszik!

— Aludj, aludj! Követem példádat, már itthon vagyok!

Tíz óra volt. Tízét ütött az én kakukom is! Náci mellett áll s résztvevő arcczal tekint reám.

— No mi az? kérdem tőle megütődve.

— Daganat, ott a homlokodon!

— Daganat? hogy került oda?

— A mint az imént Búki Sándor, Kalló Lajos lakótársa — ki tőlünk harmadik szomszéd — elmondá, hát verekedés folytán!

— Verekedés folytán? hogy, hogy? kérdem csodálkozva.

— Egyszerű a dolog! Te illuminált állapotban oda botlottál, házokat a mienkkel hozva hasonlatosságba. Sőt, mivel Búki ágyát, ki az éjjel szintén torkát locsolá, üresnek találtad, magad alá vetted.

— Lehetetlen, szóltam csodálkozva. Hisz világosan emlékszem, hogy...

— Sőt még Búkit sem bocsátottad be, hiába zörgetett az ablakon — szól közbe Náci.

S végre is az ittas fővel kénytelen volt tovább inni, hogy fedél alatt legyen.

— Tovább, tovább!... S azután?

— Azután verekedés, ezután provokálás!

— Ugy? kérdem Náci-től s azzal egyet fordultam a fal felé s aludtam tovább, mert hisz van ugy az ember!

Báthory Mária gyerek nélkül.

S z i g e t i Imre — a nemzeti színház jeles tagja — a hatvanas években színigazgató volt Szabadkán. Egyszer lerándult hozzá néhány vendégszereplésre Lendvay Márton. Nagy plakátok hirdették Báthory Mária más-napi előadását.

Báthory Mária annak idejében híres történelmi tragédia volt, a melyben Könyves Kálmán királynak a fia, István herceg és ennek a kedvese, Báthory Mária és két gyermeke játszották a főszerepeket.

Bródy bácsi, a szabadkai színeszet akkori mecénása, — aki különben polgári foglalkozására nézve korcsmáros volt, napközben erősen verbuválta a publikumot az előadásra. Érdekében is állott, hogy a szintársulatnak jövedelmet csináljon, mert a direktortól kezdve a színlapostól mindenki adása volt.

— Pingálva se láttak olyan színészt, mint ez a Lendvay. Ő adja a Báthory Mariát és van neki két láda frakkja. Csak váltások bilétát! — mondta mindenkinek, a kivel csak találkozott.

— Én már láttam a Könyves Kálmánt! jegyezte meg egy szomszédja.

— Hogyhogy? pattant fel Bródy. Te láttad? Soha egész életedben se nem hallottad, se nem láttad.

— Nem láttam? Hát nincs benne egy király meg két gyermek?

— Micsoda két gyermek? Még csak egy falat gyermek sincs benne!

— Száz forintba, hogy van.

— Tartom.

Bródy bácsi csakugyan tartotta a fogadást s a százasokat mind a ketten letették egy harmadik kezébe.

Bródy bácsinak egész nap furta az oldalát, hogy hát csakugyan van-e a darabban gyerek. Előadás előtt aztán fölkereste Szigeti, a direktort, megtudandó, hogy van-e a darabban gyerek?

— De van ám, még pedig kettő, válaszolt Szigeti.

Bródy bácsi majd hanyatt esett ijedtében. De csakhamar feltalálta magát s miután neki mecénási auktoritása érdekében okvetlenül meg kellett nyerni a fogadást, így szólt:

— Tudja mit, direktor ur. Mondok én valamit. Csinálják ugy, hogy a darabban ne legyen gyerek, akkor én adok maguknak száz forintot, száz forintot pedig megiszunk külön.

Az igazgató nyomban közölte a dolgot Lendvayval, a ki tudvalévő, hogy sohase volt semmi jónak a megrontója.

— Huzd ki hát pajtás azt a két kölyköt a sugókönyvből — mondá az igazgatónak nevetve. Kétszáz forint és egy jó tréfa megéri ezt a kis áldozatot.

Ugy is lett. A darabból kitörültek a két gyerek szerepét. Szó volt róluk, de a színre nem jöttek ki.

Este feszült kíváncsisággal leste a közönség a darab minden legkisebb jelenését, mert Bródy bácsi fogadásáról az egész város tudott.

Bródy bácsi rendes helyéu, az első sorban ült s nagy aranygombos botjára támaszkodva, diadalittasan mosolygott mindenfelé. Különöseu fixirozta az ellenfelét, a kivel fogadása volt.

Vége az első, második, harmadik felvonásnak és még niocsen gyerek.

Bródy bácsi minden felvonás után oda szólt ellenfeléhez:

— No látod, niocsen gyerek?

A megszólitott bosszusan szólt mindannyiszor vissza:

— Csak várjál, mindjárt lesz gyerek.

Végre befejezték a darabot. a cigányzenekar rázendítette a Rákóczyt s a közönség távozott a színházból.

Bródy bácsi nagy diadallal veszi át a deponált 200 forintot, zsebrevégja s aztán elbizakodottan szól ellenfeléhez:

— No látod, nem mondtam, hogy a darabban niocsen gyerek? Most fogadjunk ujra 100 forintba, hogy ha én akarom, holnap nem lesz a darabban a Könyves Kálmán se, a király, aki pedig a főszerepét adja.

Óriási hahotával fogadtak Bródy bácsi büszke kijelentését, akik hallották, s ezután mind, ahányan csak voltak, elmentek a korcsmába, meginni az áldomást.

Kalász Ferkó szomorú históriája.

Korán reggel volt mér, amikor Kalász Ferkó megérkezett a szülőfaluja, ott a Duna parton valahol délnek.

A csillagok még fenn pislogtak az égen csak az a halvány csillamu lila sáv jelentette a hajnalt, amely ott derengett a keleti égbolton.

És a Ferkó napsütötte arcán végig peregtek a könnyek az örömtől, hogy immár megtért az ő ki-falujába... mert nagy sor ám az, ha valaki bárom eszledeig amig a császárt szolgálja nem látja szüleit, meg — meg azt s darázsderaku pajkos szemü kis leányzó, a kinek a képe unos-untalan a fejében motószkált, okozva a három esztendő alatt infanteriszt Kalász-nak gyakori kúta és egyéb vasakkal kombinált ártomást!

Aztán kigyult keleten a nap izzóvörös korongja, szikrázott minden fűszál a harmatos réten és Kalász Ferkót annyira elfogta az öröm, hogy letért az országútról és nekivágott

szántóföldnek, kaszálónak, futott a torony irányában, mint egy gyermek.
És megérkezett. A falu olyan volt, mint annak előtte.

A végén ott terpeszkedett még a Kovácsok régi házikója, mellette az öreg zsidó árendás sárga lakával, azután meg — no és azután az Erzsókéé portája következett, a mely előtt még ott állottak a sűrű ombu akácok, a melyek annyi mindent el tudnának susogui annak, a ki megértene a szavukat!

Az Erzsók ablakában azonban könyökölt valaki. Nagy, izmos legény volt, a vállán megfeszült a dolmány, amint kívülről támaszkodott az ablakra.

Benn az Erzsók állott az ablaknál és mosolygott. Néhány szót váltottak és az Erzsók kihajtott az ablakon, lilium két karjával átfogta a legény nyakát és egy hosszantartó, édes csókkal bucsuzott el tőle.

Aztán becsukódott az ablak, és a legény megindult lassu léptekkel a falu felé. Ferkó utána rohant.

— Te vagy az Pál?

Ferkó!

A bátyja volt. És Ferkó, a kiből meggyülemlett ebben a pillanatban minden keserűség, egy dühös mozdulattal rárohant és a földre teperte.

Valami artikulálatlan, állati hang szakadt fel széles melléből. a mint egy kőhöz csapta a bátyja fejét.

Aztán úgy, a hogy volt, tépett ruhában, felborzolt hajjal az anyjához rohant. Megcsókolta a szegény öregot, a ki halálra ijedt, és elsietett.

A mikor pedig este kigyultak a dunai halászbárkák apró jelzőlámpái, hosszú, remegő fénycsöveket vetve a csöndes Dunára, a Kalász Ferkó elgyórtott testét ott vitte valahol az ár a határban, a fűzek alatt.

Szerkesztői üzenetek.

Szerelmes. A kiflit sóval, cukorrajj és mákkal hintik be és ch-val soha sem írják. A kiflit ha nagyon szereti, meg is eheti. Az ideálok csak ebben különböznek a kiflitől, mert őket itt nálunk nem szokás megenni, bárhogy is szörössük.

Választási hang. üres hang lenne a pusztában.

Zöldike. A verse is az.

M. N. »Felejteni« című vers íróját kérjük, hogy feleljen el minket is. Mi a nélkülözés keserveit örömmel fogjuk elviselni.

K. L. Szent-Márton Ludjait tudunkkal nem lehetett megfejteni. Már miféle kérdés ez?

Csacska. A mai fiatal emberek azért lesznek szerelmesek egyszerre több lányba is, mert szívük is több személyre van berendezve. Lányok is rendelkeznek ilyen kényelmes szívekkel.

Özönkék. 1) Sem fiatal, sem idős lányok nem szokták a fiatal ember vizitjét visszaadni. 2) Telen a szunyogok skyyvel közlekednek a hegyeken. 3) A szívek csak akkor zörögnek, ha láncc van rajtuk. Hyenkor az öregek is sokat zörögnek. 4) A füstölő lámpák és a füstölő egyének földhöz vágandók. 5) A szerelmes urfiak ha ma (sz)-szívek, nem következnek, hogy holnap is szívek legyenek. 6) Don Pedro és bajuszpedró csak eleinte különböznek egymástól. 7) A sült csoktól rendszeren, a lány csóktól csak néha fájdul meg a fogunk. 8) Az anyósok szive nincsen pogácsából, hiszen akkor édes volna. 9) Telephozni csak annak szabad, a ki tele »von« őssökkel dicsekedhetik. 10) Novemberben a reménytelen szerelmesek semminemű forgalmi korlátozásnak nincsenek alávetve.

Közgazdaság.

Kőbányai sertés-piacz.

nov. 9.

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (párónként — 400 klgon felüli sulyban) — krig. 2. Öreg közép (párónként 300—400 kilogram sulyban) — krig. 3. Fiatal nehéz (párónként 200 kgon felüli sulyban) 52-53 krig. 4. Fiatal közép párónként 251—320 klg. — sulyban 54—55 krig. 5. Fiatal könnyű párónként 250 kgr. terjedő sulyban — krig. Magyar szedett nehéz párónként 280 klg. feltűre sulyban 52—53 kr. Közép pák-int 220g—10 klg. fe sulyban 44—45 krig. Könnyű pák-int 220 klg. terjedő sulyban 43—44 krig. III. Szerbia Nehéz pák-int 260 klg felüli sulyban 53 $\frac{1}{2}$, 54 krig. Közép pák-int 220—260 klg terjedő sulyban 45—46 krig. Könnyű pák-int 220 klg erjedő sulyban 53 $\frac{1}{2}$ —54 krig.

Sertés létszám 1896 nov. 6-ik napján volt készletben 6012 drb. 1896. nov. hó 7-ik napján felhajtott 801 drb. 1896 nov. -ik napján elszállított 901 db. 1896. évi nov. hó 9-ik napjára maradt készletben 99 12 db. A bizott sertés üzletirányzata — változatlan.

Budapesti gabonatözsde

nov. 10.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései akövetkezők

Bursa	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	75	—	76	—
»	77	7.65	7.75	7.75—7.80
»	79	7.85	7.90	7.90—7.95
Tiszavidéki ó	75	—	76	—
»	77	7.80	7.85	7.95—7.90
»	79	7.95	7.90	7.90—8.05
Pestvidéki ó	75	—	76	—
»	77	7.75	7.80	7.70—7.85
»	79	7.90	7.95	7.90—8.00
Fehérmegyei ó	75	—	76	—
»	77	7.75	7.80	7.75—7.85
»	79	7.80—7.85	80	7.90—8.00
Bácskai ó	75	—	76	—
»	77	7.80—7.90	78	7.80—7.90
»	79	7.95—8.05	80	8.00—8.10
Észak magy	75	—	76	—
»	77	—	78	—
»	79	—	80	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram.
Rozs elsőrendű	uj 70—72	6.65 6.70
» másodrendű	» —	6.55 6.06
Árpa takarmánynak	» 60—62	4.00 4.30
» égetni való	» 62—64	5.10 5.30
» sertőzdei	» 64—66	6.50 8.—
Zab —	» 39—41	5.45 6.—
Tengeri bánsági —	uj —	4.25 4.30
» más nemű	» —	4.15 4.20
» —	» —	0— 1.57
Repcze bánsági	» —	10.25 10.—

CSARNOK

A képirás kezdetéről szóló regék és az első elfogadható adatok.

Írta: ifj. Mitrovics Gyula.

(Folytatás.)

A VII. és a XXXV. könyvnek mások levén a forrásai, természetesen más a felfogása is.)*

De lássuk tovább a képirás kezdetéről szóló adatait.

A XXXV. könyvben a görögökről és az egyiptomiakról szólván, így folytatja: »Mindannyian megegyeznek abban, hogy először az ember árnyékát rajzolták körül vonalakkal.« Ezek a szavak nyilván mutatják, hogy azokkal merit közös forrásból, a kik a szobrászat felfedezésének a magyarázatát adják meg. Ugyanis ismeretes dolog, hogy a szobrászat feltalálásáról is ugyanezt beszélnek az írók. A szobrászatról maga Plinius is elmondja ezt a regét könyvének egy későbbi helyén. (XXXV. 151.)

*) A XXXV. könyvforrás művei közt egyet sem említ a Demokritos-én és Theophrastes-én kívül, a melyeket a VII. könyvben használt ilyenekül. L. Plinii, Nat. Hist., különösen »Auctores externi«-t és Gustav Oemichen ily című művét: »Plinianische Studien zur geographischen und kunsthistorischen Literatur.« Erlangen. Deichert 1880. 109. l.

Már fentebb láttuk, hogy Plinius ellentmondva saját magának, nemcsak a görögökkel allítja szembe az egyiptomiakat, de Kleanteszel is Eucmliust és Polygnostot. Ezek után már természetesen nem lehet csodálkozunk azon, ha más író feltaláló gyanánt szintén másokat említ. Így a több, mint egy századdal későbbi Athenagoras, a keresztényiség tiszteletreméltó irodalmi védelmezője a feltalálás dicsőségét Zauriosnak tulajdonítja, ki lova árnyékának körvonalaival fedezte fel a képirást.**)

A továbbiakra nézve is ilyen nagy szemelyi tekintetekben az eltérés. A már többször említett helyen ugyanis azt mondja Plinius, hogy szétzuzott cserépből készített festékekkel először Ekphantos kezdett az egyszerű körvonalak rideg hatásán enyhíteni.**) mig Athenagoras szerint a Pliniusnál említett monochromatikus festészet feltalálója Kraton, a ki egy férfi és egy nő fehér táblára vetett árnyékát töltötte ki egy színnel. Így a képirás feltalálói közül egyedül a Kleantes neve marad meg mindkét írónál.

Miután, a mint látjuk, Plinius önmagával is folytonos ellentmondásokba kerül s más különben is egy századdal később elíró lépten-nyomon meghazudtolja a képirás kezdetéről szóló adatait: azért állításait a maguk egészében kétségbe kell vonnunk s későbbi korokba kell áttennünk vizsgálódásainkat, hogy megtaláljuk az első pozitív adatokat, a melyekből kiindulva megállapíthatjuk a Pliniusnál ismertetett képirók chronologikus sorrendjét.

Pedig máskülönbben mily tetszetősek, mily elhíhetők azok a szavak, melyekkel első képiróit elsorolja, érdemeikkel, fejlődésükkel együtt őket bemutatja! Az első csak a körvonalakat húzták meg, mintegy silhonetten-képet rajzoltak, Aridikes és Telephanes már belül, az arcvonalak megrajzolásával teszik tarkábbá és kifejezőbbé kísérleteiket s csak ezek után, legvégül következik Ephantos, ki úgy látszik, rajzának egész felületét bekeni festékével, hogy az annál tetszetősebb legyen.

A képirásról szóló könyv 54. pontjában, fölvéve a 15. §-ban elejtett fonalat, bizonyos kiinduló időpont megállapítására törekszik, noha maga megvallja, hogy munkája nehéz, mert ebben a tekintetben a görög írók felmondják a szolgálatot. Csodálkozunk azon, hogy a görögök csak a 90-ik Olimpiástól számítják a képirás történetét, holott már akkor Phidias is dolgozott ebben a nembben, sőt a 83-d-ban élt ennek a testvére, Panainos is. Említi egy bizonyos Bulearchusnak is egy képét, amelyet Lydia királya, Kandanles vásárolt meg. Ebből aztán hatalmas erőt kovácsol. — Mivel ugyanis Kandanles — ki Romulus kortársa volt — ezt a képét drága aranyon vásárolta meg s azért ebben az időben a festészetnek már nagy becsben kellett részesülnie, a képirás a 90 Olymp.-nál már régebbi idő óta virágozhatott.

Ez az adat mindeenesetre alkalmas volna arra, hogy olyan kiinduló pontul fogadjuk el, a melytől megközelítő pontossággal az időszámítást is megkezdhetjük. (Folyt. köv.)

**) Athenag. Leg. pro. Christ. 14. 7. Overbeck: Die antiken Schriftquellen zur Geschichte der bildenden Künste bei den Griechen. Leipzig. W. Engelmann. 381. E műnél a számok nem a lapot, de az idézeteket jelentik.

**) Primus inlevit eas colere testae, ut ferunt, tritae, Ephantus Corinthius Nat. Hist. XXXV. 16.

Debreczeni városi színház.
Polyó szám 48. Bérlet 35 szám.
Szerdán 1896 évi november 11-én:
B. Ruzsinszky I. betegsége miatt a »Böregér« helyett:
A királyné dragonyosa.
Nagy operette 3 felvonásban.
Csütörtökön 1896 november hó 12-én:
Nap és hold.

MUTATÓ TÁBLA

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütö
tökön és szombaton este 6-7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és
szombaton d. u. 3-6 óráig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva
hétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnep
napon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a be
adványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u.
3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járásbírság szóbeli ke-
reseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz **ked-**
pen és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelen-
hetnek minden **szerdán**.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában
nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt
11-12 óráig.

Muzeum, a kollegiumban, nyitva van vasár
napenként d. e. 10-12-ig.

A Génozy-egyesület „Otthona” a keresk.
akad. palotájában.

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:

Hétfőn)
Csütörtökön) 11-12 óráig.

Kedden)
Szerdán) 9-11 óráig.
Pénteken)
Szombaton)

Délután:

Minden hétköznap 2-5 óráig.
Vasárnap délelőtt 9-12 óráig.

Köhögés,

rekedtség és cinyalkásodás ellen legjobb
hatású szer a **RÉTHY-féle**

PEMETEFŰ-CZUKORKA,

mely ezen bajokat megszünteti.

Kapható minden gyógyszerárban. Egy
doboz ára **30 kr.** 5 dobozzal **1 forint 50 kr.**ért
bérmentve küld.

RÉTHY BÉLA, gyógyszerész
Békés-Csabán.

Mindén

Csütörtökön és pénteken

szövet, selyem és velez

értékes maradékok eladása

Boros Testvérek

női divatáruházában

Debreczen, Kossuth-utca 3. sz.

Főskáposzta

kitünő csurgói, tömött finom levélboru-
lattal nagymennyiségben eladó, helyben
házhoz szállítva:

I-ső osztályanak száza	5	frt
II-ik	4	»
III-ik	3	»
IV-ik	2	»
V-ik	1	»
Rózsa burgonya mázsája	2	»

Torma minősége szerint kilója
16—20—25—30 krajczár.

Megrendeléseket elfogad: Ganof-
szky Lajos, Kondor L., Szabó
Zsigmond, Tóth Kálmán és Varga
Lajos urak üzlete — hol a káposztából
minta fők is vannak — továbbá

a termelő

BIRÓ PÁL

Szent-Anna-utca 2537. sz. a.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tiszteletteljesen értesí-
teni, hogy a **színházzal szemben, Batthány-utca sarkán**

Várray József

törvényszékiileg bejegyzett cégem alatt

fűszer- és csemege-kereskedést

nyitottam.

Üzletem berendezésénél, illetve bevásárlásaimnál fogva a **legjobb**
minőségű árukat kiváló gondnal, tisztán kezelve, a **legolcsóbb** áron
igyekszem elárusítani.

Minden szakmámba vágó árut, de különösen a **csemege** féléket
mindenkor kifogástalanul **nagy választékban** készletben tartok, esetleg
kívánatra megrendelek.

Megbízásokat vidéki megrendelésekhez is a legpontosabban esz-
közlök.

Buzgó törekvésemhez lekötőlező pártolásukat kérve, vagyok szol-
gálatra készen.

kiváló tisztelettel

VÁRRAY JÓZSEF.

Ranunkel H. és Fia

posztó és kézműáru nagykereskedésükbe
(Fő-utca 1711. sz. a,

megérkeztek a legújabb bel és külföldi

gyapju divatszövetek,

melyek igen jutányos áron adatnak el.

A múltévről megmaradtak pedig gyári áron alul árusítatnak ki.

Ugyanott több rendbeli kényelmes lakás azonnal
kiadó értekezhetni az üzletben.